

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

Delphinorum Et mugilum pugna. Ex Plin. lib. 9. cap. 8. Descriptio XCVIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

Delphinus quidem acerrimè amare occœpit, ad quem cum adnasset, initio non ei mediocrem metum incussit, sed aucta paulatim familiaritate, ita puerum sibi conciliauit, vt planè amicum, & beneuolum haberet.

Itaque lusitare inter se cœperunt, & natando iuicem certare. Ast quando puer insidens illi, seu sessor equo, superbus uehebatur, atque hoc spectaculum tum lassentes, tū peregrini admirantur. Pergebat enim suos amores uehens Delphinus, & in mare tantum procedebat, quantum libebat puero. Deinde reuertebatur, & propè litus eum restituebat: ubi inuicem digressi hic domum suam, ille in pelagus redibat: solebat autem apparere Delphinus eo ipso tempore, quo dimittebatur gymnasium, eo, quem expectauerat, viso, puer gaudebat, seque & colludendo belluæ maris, & suæ pulchritudinis formæ iucundum præbebat spectaculum: vt qui non hominibus modo: sed etiam feris formosus videretur. Sed nescio quæ inuidia redamantem illum non multo post tempore sustulit, ninium enim exercitatus, & fessus aliquando puer, cum toto ventre in vectorem suum delphinum temere iniicit: non animaduertens aculeatam spinam dorsu erectam esse, atque horrentem: cuius acuminibus eius umbilicus quia exulceratus esset, ex eo factum est, vt & venæ quædam abrumperentur, & permutus sanguis efflueret, ibique puer extremum spiritum effunderet. Id delphinus partim ex pondere sentiens, non enim iam vt consueuerat, tam leuis insidebat, nempe qui spiritibus sese non subleuaret partim sanguine imbutum mare videns, id quod res erat, vt intellexit, Amasio suo superstes esse noluit. Quamobrem multo robore, quemadmodum Rhodia nauis plenis velis propulsa, sic simul cum defuncto in litus se eiecit,amboque sic iam mortui, ille animi defectione expirans humi strati iacuerunt.

Eliau. de anim.

Addenda mugilum & Delph. pugna. Plin. lib. 9. cap. 8.

DELPHINORVM ET mugilum pugna.

Ex Plin. lib. 9. cap. 8.

Descriptio XC VII I.

EST prouincie Narbonensis & in Nematensibus agro stagnum Laterna appellatum, ubi cum homine delphini societate piscantur innumera vis mugilum statò tempore angustis faucibus stagni in mare erumpit, obseruata æstus reciprocatione. Quia de causa præcendi non queunt retia, quæ molem ponderis vilo modo tolerent, etiam si non tollerit insidietur tempori. Simili ratione in alium protinus tendunt, quod vicino gurgite effecere, locumque solum pandendis retibus habilem effugere festinant. Quod ubi animaduertente piscantes, concurrunt aures multitudo temporis gnara, & magis etiam voluptatis huius auida, totisque populus è litore quanto potest clamore conciet Simonem ad spectaculi euentum: celeriter delphini exaudiunt desideria, Aquilonum flatu vocem prosequente, Austro verò tardius ex adverso referente. Sed tunc quoque improviso in auxilium aduolant. Propere apparet acies, quæ protinus disponitur in loco, ubi coniecta est pugna. Opponunt seire ab alto, trepidosque in vada vrgent. Tunc piscatores circundant retia, furcisque subleuant. Ad mugilum nihilominus velocitas transit. At illos excipiunt delphini, & occisor ad præsens contenti, cibos in victoriam differunt. Opere prælium feruet, includique retibus se fortissimè vrgentes gaudent. Atque ne id ipsum fugam hostium stimulet, inter nauigia & retia, natantesve homines ita sensim relabuntur, vt exitus non appareat. Saltu, quod est alias blandissimum his, nullus conatur euadere, nisi summittantur sibi retia. Egressi protinus ante vallum præstantur. Ira peracta captura, quos inuestemere, diripiunt. Sed emixoris operæ quam in vnius diei præmium, vt conseci sibi, opperiantur in posterum, nec piscibus tantum, sed inrita panis & vino satiantur. Quæ de eodem genere piscandi in lalio sinu Mutianus tradit, hoc differunt, quod vltro neque inelamari præsto sint, partesque è manibus accipiant, & suum

quæ

quaeque cynaba è delphinis socium habeat, quamvis noctu & ad faces. Iphis quoque inter se est publica societas.

territam visu forte tristi. Id enim vbi constat rumore, nauigantium humana calamitas in causa est.

C O N C H A.

Ex Plinio.

Descriptio XCIX.

Flrmioris iam testæ murices, & concharum genera, in quibus magna ludentis naturæ varietas, tot colorum differentia, tot figura, planis, concauis, longis, lunatis, in orbem circumactis, dimidio orbe castis, in dorsum elatis, læuibus, rugatis, denticulatis, striatis, vertice muricatum intorto, margine in mucronem emisso, foris effuso, intus replicato.

Tam distinctione virgulata, crinita, crispata, cuniculatum, pectinatim, imbricatim undata, cancellatim reticulata, in obliquum, in rectum expansa, densata, porrecta, sinuata, breui nodo ligatis, toto latere connexis, ad plausum apertis, ad buccinam recuruis. Nauigant ex ijs venetiæ præbentes concauam sui partem, & auræ opposites per summa æquorum velificans, sahunt pectines, & extra volitant, seque, & ipsi carinant.

Addenda concha carinata nauigera ex Plin. l. 30. l. 9.

C O N C H A C A R I N A T A
nauigera.

Ex eodem.

Descriptio C.

Nauigeram similitudinem & aliam in Propontide visam sibi prodidit Mariannus, concham esse acatij modo carinatam, inflexa puppe, prora rostrata: in hac condi nauplium animal sepia simile, ludendi societate sola, duobus hoc fieri generibus. Tranquillo enim vectorem demissis palmulis ferre vt remis. Si vero flatus inuident, easdem in vsu gubernaculi porrigi, pandique concharum sinus aura. Huius voluptatem esse vt ferat, illius vt regat. Simulque eandem descendere incluso sinu fluctu hausto,

P O L Y P V S.

Ex D. Ambrosio.

Descriptio CI.

Fraudulentum illud Polyphi ingenium non præteribo, qui vadoso in litore petram nactus, affigitur ei, atque eius nebuloso ingenio colorem subit, & simili specie terga obductus, plurimos piscium sine vlla suspicionem fraudis allapsos, dum notam non præcauent, & saxum opinantur, cassibus furtiuæ artis includit, & sinu quodam suæ carnis interceptit.

Ibidem quomodo cancri ostrea diptycum suum explicantia, in iusto lapide venenit, præclare describit.

Plinij addenda disereta descriptio.

Ex Plinio lib. 9. cap. 30.

NON sunt prætereunda & L. Lucullo proconsule Batiæ comperta de polyphis, quæ Trebius Niger è comitibus eius prodidit audissimos esse concharum. Illas ad tactum comprimi, præcidentes brachia eorum, vltroque escam ex prædante capere. Carent conchæ visu, omnique sensu alio, quam cibi & periculi. Insidiatur ergo Polyphi apertis, impostoque lapillo extra corpus, ne palpitatu eiciatur, ita securi grassantur, extrahuntque carnes, illæ se contrahunt, sed frustra disjunctæ. Tanta solertia animalium hebetissimis quoque est. Præterea negat vllum esse atrocius animal ad conficiendum hominem in aqua. Luctatur enim complexu, & sorbet acetabulis, ac numerofo suctu detrahit eum. In naufragos vrinantque impetum caput. Sed si inuertatur, elarguescit vis. Exporrigunt enim se relupinati, muc omnibus marinis experientibus odorem quoque eorum, qua de causa & nassis illinuntur. Cætera quæ idem retulit, monstro propiora possunt videri. Carteriæ in cetarijs assuetus quidam polypus exire & man

*Ambros. l. 4.
hexa. 3.*